

1. krok: Poznávanie chránených rastlín:

Charakter rastlinstva na Kysuciach je ovplyvnený geologickým podložím, (ktorý je predovšetkým tvorený flyšom), ktoré vytvára podmienky najmä pre kyslomilné (acidofilné) rastliny, ale aj spôsobom obhospodarovania lesnej a nelesnej krajiny. Územie z hľadiska kategorizácie patrí do oblasti západokarpatskej kveteny, obvodu západobeskydskej flóry. Rastliny nemajú schopnosť aktívnej obrany voči vplyvom ľudskej činnosti, nemôžu zmeniť narušené biotopy, v dôsledku čoho mnohým z nich hrozí vyhynutie. Ohrozené, zriedkavé, vzácne alebo inak významné druhy rastlín Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky ustanovilo všeobecne záväzným právnym predpisom za chránené druhy. Chránené rastliny je zakázané poškodzovať, ničiť, trhať, vykopávať, vyrezávať, zbierať i poškodzovať a ničiť ich biotopy. Chráneným rastlinám bola zabezpečená aj právna ochrana zákonom o ochrane prírody a krajiny a zákonom o životnom prostredí. V zmysle platnej vyhlášky č. 24/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov sa na Kysuciach vyskytujú dve rastliny európskeho významu a to zvonček hrubokoreňový a črievičník papučkový. Medzi chránené rastliny s ojedinelým výskytom patria: pupkovník obyčajný, plavúnc zaplavovaný, zdrojovka prameništá, mesačnica trváca, črievičník papučkový, zvonček hrubokoreňový.

Črievičník papučkový

Zvonček
hrubokoreňový

Pupkovník obyčajný

Plavúnc zaplavovaný

Zdrojovka
prameništá

Mesačnica trváca

Črievičník papučkový

Cypripedium calceolus

Patrí do čeľade vstavačovité (európska orchidea). Jej spoločenská hodnota je 138 €. Patrí medzi ohrozené druhy. Trváca polo výslnná bylina, ktorá dorastá do výšky 60 cm. Obýva listnaté (hlavne bukové) a zmiešané lesy, zriedka ihličnaté. Rastie na vápnom podklade, od pahorkatín do horského stupňa. Najnápadnejším orgánom tejto rastliny je kvet, ktorý svojimi rozmermi patrí k najväčším v celej rastlinnej ríši na Slovensku. Vyrastá v pazuche lupeňovitého listeňa. Kvitne od mája do júla. Pre svoj život potrebuje symbiózu s hubami a baktériami. Veľmi zaujímavý je spôsob jeho opelenia. Pri návšteve kvetu hmyz spadne do dutiny, ktorá tvorí pascu. Späť sa kvôli hladkým a strmým stenám dostať nemôže. Jediná cesta smerom k vonkajšiemu svetu vedie miestom, kde sú uložené rozmnožovacie orgány. Tam zanechá peľ z predchádzajúceho kvetu, čím dôjde k opeleniu. Slabší hmyz sa často prilepí na lepkavý peľ a zahynie. Ťažký hmyz spadne na spodok dutiny, ktorú pretrhne a vypadne z nej von. K opeleniu nedôjde, neopelené kvety zostávajú dlho v plnej kráse. Tie kvety, ktoré sú opelené rýchlo vädnú a menia sa na suchý pukavý plod tobolku. Semená rozširuje vietor. Faktormi ohrozenia sú necitlivé hospodárske zásahy do lesných porastov (poškodzovanie pôdneho krytu), zber rastlín. Na Kysuciach rastie v Bystrickej doline.

Zvonček hrubokoreňový

Campanula serrata

Patrí do čeľade zvončekovité. Je to prioritný druh so spoločenskou hodnotou 51€. Je to trváca bylina, ktorá dorastá do výšky 40 cm. Je to významný karpatský endemit. Obýva pasienky a trávnaté hole v horskom až subalpínskom stupni. Uprednostňuje vápencový substrát. Faktormi ohrozenia sú zalesňovanie, hnojenie, nadmerná pastva.

Mesačnica trváca

Lunaria rediviva

Je to trváca bylina s plazivým podzemkom. Rastie v sutinových lesoch, prevažne na vápenci od pahorkatín po horský stupeň. Nachádza sa v priekopách, pri lesných cestách, v roklinách a zatienených údoliach na kamenitej pôde. Často rastie v početnejších spoločenstvách.

Pupkovník obyčajný

Hydrocotyle vulgaris

Je to trváca bylina s plazivou stonkou. Má nedelené okrúhle listy a ružovkasté kvety. Jeho biotopom sú močiare, priekopy, zarastené brehy vodných nádrží, okraje rybníkov. Pupkovník rastie od nížin do podhorského stupňa. Zvláštnym a typickým znakom druhu je tvar listu a prirastenie listovej stopky. Ide o tzv. štítovitý typ listu, kedy stopka nevyrastá z listovej čepele, tzn. z okraja, ale priamo zo stredu listu. Tento typ je u rastlín pomerne zriedkavý. Na vrchnej strane listu vytvára prirastenie stopky malú preliačinku, ktorá pripomína pupok, takže odtiaľ je slovenský rodový názov pupkovník. Kvety tejto rastliny sú veľmi drobné s priemerom do 3 mm. Takmer vždy sú úplne skryté v rašeliníku.

Plavúnec zaplavovaný

Lycopodiella inundata

Je to trváca bylina s krátkou málo rozkonárenou plazivou stonkou, zvyčajne s jedným priamym konárikom na ktorom sú odstavajúce listy. Jeho biotopom sú rašeliniská a močiare od nížin po horský stupeň. Rastie v celej Európe, ale predovšetkým v jej západnej a strednej časti. Na Slovensku sa vyskytuje na Orave, Kysuciach, Turčianskej kotline, Záhorskej nížine. Na Slovensku je kriticky ohrozeným druhom.

Zdrojovka prameništňá (Zdrojovka hladkosemenná)

Montia fontana

Je to jednoročná až trváca bylina. Vytvára vankúšovitú porasty. Plodom je tobolka. Biotop: vlhké lokality, prameniská, zaplavované piesčiny od nížin po subalpínsky stupeň. Vyžaduje čistú, nevápenatú vodu. Je to indikátor čistých pramenitých vôd.